

การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล*

DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT SYSTEMS IN THE DIGITAL AGE

อุกฤษฏ์ ดอนบรรเทา¹ และ เอกกราช โฆษิตพิมานเวช²

Ukrit Donbuntao¹ and Ekkarat Kositpimanwach²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻²Mahachulalongkomrajavidyalaya University KhonKean Campus, Thailand

Corresponding Author's Email: donbuntao.2521th@gmail.com

บทคัดย่อ

ในโลกปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม จึงส่งผลให้ผู้สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบกับผู้เรียนในยุคดิจิทัล จะต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของตนเองเป็นอย่างดี ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนและ การที่ผู้สอนจะสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุขบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงาน และ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติสุข

คำสำคัญ: การพัฒนา, การจัดการเรียนรู้, ยุคดิจิทัล

* Received 19 March 2024; Revised 27 March 2024; Accepted 21 June 2024

Abstract

In the modern world, information technology is advancing rapidly, affecting the economy, society, politics, government, and culture. Consequently, teachers need to adapt their teaching styles to keep up with these changes. Additionally, learners in the digital age must possess excellent technology skills to facilitate their learning and daily life. Therefore, in organizing learning for students, teachers must be experts in using technology to instruct students. And for teachers to teach effectively, teachers must have knowledge and understanding of technology. It is necessary to change the way of life to live in a society with value. Have dignity and happiness based on the sufficiency and sustainability economy. To promote students to have morality love being Thai to have analytical thinking skills and creative thinking Have technology skills and be able to work and live peacefully with others in the global society.

Keywords: Development, Learning management, The digital age

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตและการทำงานของทุกคน ในบริบทของสถานศึกษา เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้ผู้สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบกับผู้เรียนในศตวรรษใหม่จะต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของตนเองเป็นอย่างดี ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน และการที่ผู้สอนจะสอนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพนั้นผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี และสามารถเป็นผู้สร้างเทคโนโลยีหรือนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการสอนได้เป็นอย่างดีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้ชีวิตของประชาชน การดำเนินงานของภาครัฐกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคมทุกองค์กร แต่เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงต้องสร้างให้คนตระหนักและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยมุ่งพัฒนาคนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2562)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงแนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ติงามมีจิตสาธารณะพร้อมทั้งมีสมรรถนทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545)

อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผูกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมาก

ยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีมีความสุขบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

ดังนั้นการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ย่อมมีผลต่อ ผู้บริหาร ครู และ ผู้เรียน ซึ่งจะเป็นการส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของสถานศึกษา ดังนั้นจึงได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ซึ่งประกอบไปด้วย บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล บทบาทของครูผู้สอนในยุคดิจิทัล บทบาทของผู้เรียนในยุคดิจิทัล และการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับยุคดิจิทัลและสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

โลกยุคดิจิทัลเริ่มจากการพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้งานแทนเครื่องมือแบบเก่า พร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้เชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถส่งข้อมูลไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วอย่างไร้ขีดจำกัด และมีการพัฒนาแอปพลิเคชันหลากหลายรูปแบบมาใช้ประโยชน์ในการทำงานให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วมีประสิทธิภาพ มีค่าใช้จ่ายลดลง ทั้งในการบริหารจัดการ การผลิต การค้า การลงทุน การบริการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยสามารถแบ่งวิวัฒนาการของโลกยุคดิจิทัลเป็น 4 ยุค (Wice Logistics. 2560: online) ดังนี้

Digital 1.0 ยุค Internet เป็นยุคเริ่มต้นของการนำ Internet มาใช้งานการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเริ่มเปลี่ยนจากออฟไลน์ (offline) เป็นออนไลน์(online) มากขึ้น มีการจัดทำเว็บไซต์ (Website) ของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลสารต่างๆ สู่อารณะ มีการส่งจดหมายทางอีเมล (E-mail) แทนการส่งจดหมายทางไปรษณีย์ สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆบนโลก Internet ได้ง่ายสะดวกรวดเร็วได้ทั่วโลกในเวลาอันสั้นตลอด

24 ชั่วโมงส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะการสื่อสารและการดำเนินธุรกิจทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น จึงต้องเริ่มปรับตัวรับกระแสการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในการทำธุรกรรมต่างๆ มากขึ้น

Digital 2.0 ยุค Social Media เป็นยุคที่มีการพัฒนาแอปพลิเคชันต่างๆ มาใช้บนเครื่องคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ ให้สามารถติดต่อสื่อสารบนโลกออนไลน์ เป็นเครือข่ายสังคม Social Network เริ่มจากการคุยหรือแชทกับเพื่อนทั้งเป็นบุคคลและเป็นกลุ่ม จากนั้นพัฒนาไปสู่การดำเนินธุรกิจโดยใช้ Social Media ในการสร้างเครือข่ายในการทำธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคและผู้รับบริการได้อย่างกว้างขวางสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์และพัฒนาส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กรออกไปสังคมโลกอย่างไร้ขีดจำกัดภายในเวลาอันสั้น ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า Social Media ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนส่วนใหญ่ ทุกคนที่ใช้ Social Media สามารถผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลาโดยไม่ต้องอยู่หน้าคอมพิวเตอร์อีกต่อไป สามารถปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นทุกที่ทุกเวลาโดยเสรีด้วยต้นทุนน้อยที่สุด

Digital 3.0 ยุค Data เป็นยุคของการใช้ข้อมูลหรือ Data โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลประมวลผลข้อมูลหรือสารสนเทศที่ถูกนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะข้อมูลขนาดใหญ่ Big Data เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้ระบบคลาวด์ Cloud Computing มาช่วยอำนวยความสะดวก จัดเก็บข้อมูลทำให้สามารถพัฒนาแอปพลิเคชัน Application จำนวนมากมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผ่าน Social Media ทำให้เกิดการขยายตัวในการทำธุรกรรมขององค์กรได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น มีการสร้าง Platform ต่างๆ เพื่อให้บริษัทหรือบุคคลภายนอกนำสินค้าหรือบริการมาไว้บน Platform สร้างขึ้นเพื่อให้คนทั่วไปมาใช้ซื้อขายสินค้าและบริการ เช่น Facebook, Uber, Airbnb, Alibaba, YouTube ในยุคนี้เป็นยุคที่ ใครมีข้อมูลมากก็มีอำนาจมาก

Digital 4.0 ยุค Machine-to-Machine เป็นยุคที่การพัฒนาเทคโนโลยีทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ มีความฉลาดสามารถติดต่อสื่อสารและสั่งการให้ทำงานเองได้อย่างอัตโนมัติสามารถเปิด-ปิด หรือสั่งงานผ่านแอปพลิเคชันได้โดยไม่ต้องกดสวิตช์ที่ตัวอุปกรณ์การสั่งงานด้วยคำพูดในโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟนให้ถ่ายภาพหรือเขียนข้อความโดยอัตโนมัติในยุคนี้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Mobile Platform, AI หรือปัญญาประดิษฐ์, 3D Printing, Internet of

Things, Fintech จะมาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวันของคนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้มากขึ้นเรื่อย ๆ องค์กรต่างๆ จึงต้องปรับตัวให้ทันกับการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ บนโลกดิจิทัล เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ให้เกิดผลกระทบและสร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อไป

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนของการปรับตัวของประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาเพื่อให้อาจอยู่รอดและเหมาะสมกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นสังคมแห่งยุคดิจิทัล (digital era) ซึ่งเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ต่างๆ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่จำนวนมาก ผ่านการวิเคราะห์ประมวลผลอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วในการใช้งานความเป็นยุคดิจิทัลนี้จึงเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์ไปได้อย่างมากมายรวมถึงการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลด้วย

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

สำหรับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่สำคัญดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมากมายต่อการบริหารสถานศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน การเรียนรู้ และเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลจึงควรเป็นดังต่อไปนี้ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง 2) การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่างๆ ขอสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ 3) การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่างๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่างๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา 4) การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นอย่างที่ที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการปฏิบัติงานอย่างได้เหมาะสม 6) ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน 7) จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของสถานศึกษาทั้งครูอาจารย์บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสม หรือไม่ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลข้างต้นนี้มีผลต่อการใช้ภาวะผู้นำ ICT (ICT Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมากเพราะภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหมายถึงความสามารถของผู้บริหารในการเรียนรู้เข้าใจ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่าง เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2558)

เอกราช โฆษิตพิมานเวช (2560) ได้นำเสนอหลักการผู้บริหารจัดการศึกษาในยุคใหม่ไว้ดังนี้ 1) ควรสร้างความตระหนักให้เกษตรกรยุคใหม่มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ควรให้เกษตรกรยุคใหม่สามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนางานฟาร์มเป็นงานฟาร์มอัจฉริยะ (Smart Farm) 2) ควรมีคณะกรรมการบริหารงานการจัดการอาชีวศึกษาเกษตรเพื่อการสร้างเกษตรกรยุคใหม่ และคณะกรรมการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาเกษตรเพื่อการสร้างเกษตรกรยุคใหม่ ควรจัดโครงสร้างการบริหารงานการจัดการอาชีวศึกษาเกษตรเพื่อการสร้างเกษตรกรยุคใหม่และดำเนินงานอย่างเป็นระบบ 3) ควรประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีกระบวนการบริหารจัดการมาใช้กระบวนการบริหารควรบูรณาการทฤษฎีกระบวนการบริหารแบบ PDCA, POLC และ ทฤษฎี

ระบบ (System Theory) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตรเน้นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และ 4) ควรมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ควรมีความสามารถใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการ ควรมีความสามารถวิจัยและพัฒนาการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ควรมีทักษะในการบริหารจัดการการเกษตรด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

สุชญา โกมลวานิช (2563 : 637) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า สามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจและสามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้เป็นที่รู้จักผ่านโซเชียลมีเดีย สามารถกระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและสามารถร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ส่งเสริมสมรรถนะครูและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต

ฐิติวิสต์ หมั่นกิจ (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงคุณภาพเป็นศิลปะที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ต่อนักบริหารที่จะนำพาองค์กรก้าวไปสู่ความสำเร็จ เนื่องจากผู้นำจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดปัญหา ตัดสินใจ วางแผน และรับผิดชอบต่อความอยู่รอดหรือการพัฒนาของกลุ่มสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว การที่จะเป็นผู้บริหารในระดับมีอาชีพนั้น ต้องมีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล มีมุมมองในการบริหารการทำงานเชิงกลยุทธ์ รู้จักการประมวลวิเคราะห์ ประเมินและตัดสินใจ ต้องมีวิสัยทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องปรับแนวคิดในการบริหารจัดการบูรณาการที่เน้นการแก้ปัญหาและดำเนินการพัฒนาที่ผสมผสานชัดเจนทั้งเชิงนโยบายและภาคปฏิบัติ ต้องมีพฤติกรรมการบริหารแบบเชิงรุก เน้นผลงานหรือผลสำเร็จตามเป้าหมายและคุณภาพ ผู้นำควรที่จะสร้างวัฒนธรรมองค์กรปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรมีความรักองค์กรสร้างความผูกพันทางใจที่มีอยู่ในตัวบุคคลกับ

องค์กรของตนถ้าตัวบุคคลใดปฏิบัติงานด้วยใจที่ผูกพันในความรักองค์กรแล้วก็จะยอมส่งผลให้งานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิ

จากการกล่าวมาผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล คือ การกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาหมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล ของสถานศึกษา ให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใดและจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ครูผู้สอนในยุคดิจิทัล

จากการเปลี่ยนแปลงบริบทของผู้เรียนในยุคดิจิทัล และการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้เอง ตลอดจนต่อยอดองค์ความรู้นั้นเพื่อนำไปผลิตเป็นผลงานใหม่หรือนวัตกรรม ไม่ได้หมายความว่าครูจะไม่มีมีความสำคัญสำหรับการเรียนรู้ของเด็กในยุคนี้อีกต่อไป ทั้งนี้ครูจะต้องมีคุณลักษณะที่เปลี่ยนแปลงบทบาทใหม่และทักษะใหม่สำหรับการเป็นครูในยุคดิจิทัล ดังนี้

ทิตนา แชมมณี (2557) กล่าวว่า ครูเองก็ต้องพัฒนาทักษะใน 3 กลุ่มหลักคือทักษะทางปัญญา ทักษะทางสังคม และทักษะทางการใช้เทคโนโลยี เพราะทักษะเหล่านี้ถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูผู้สอนต้องหาแนวทาง นำทักษะดังกล่าวมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และมีทักษะ ดังนี้ ความรู้ในวิชาแกน คุณธรรมและคุณลักษณะ 3) ทักษะทางปัญญา ซึ่งรวมถึงทักษะการสื่อสารการคิดวิเคราะห์ และ ความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะทางสังคม ซึ่งได้แก่การรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 5) ทักษะทางเทคโนโลยี

วิจารณ์ พานิช (2557) ได้กล่าวถึงบทบาทใหม่ของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นครูในยุคดิจิทัล ว่าผู้เรียนจะเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ เช่นเดียวกับครูก็ต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติเหมือนกัน ครูทำหน้าที่เป็นครูฝึก (facilitator) หรือ “คุณอำนวย” ของการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูก็ต้องทำงานเป็นทีม การทำงานและการเรียนรู้กันเป็นทีมของครู เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) คือหลักการสำคัญสำหรับชีวิตครูสมัยใหม่ต้องทำงานเป็นทีม และเรียนรู้เป็นทีม โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ครูต้องปรึกษาหารือกันตั้งแต่เริ่มต้นวางแผน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุดก็คือ ตัวผู้เรียนและครูซึ่งจะต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ โดยการปรับบทบาท ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นที่ไม่ใช่เพียงแต่เป็นผู้รับความรู้และผู้ให้ความรู้เท่านั้น แต่จะต้องเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ (partnering) นั่นเอง ด้วยหัวใจสำคัญของการเป็นครูในยุคดิจิทัล คือ ต้องคำนึงถึงเป้าหมายรายบุคคลของผู้เรียนที่มีความแตกต่าง หลากหลาย สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน

ผู้เรียนในยุคดิจิทัล

วิจารณ์ พานิช (2560) ได้เสนอผู้เรียนในยุคดิจิทัลต้องมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในศตวรรษที่ 21 คือการเรียนรู้ 3R x 8C3R คืออ่านออก (Reading), เขียนได้ (W) Writing, และคิดเลขเป็น (A) (Rith emetics) 8C คือ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5) ทักษะด้านการสื่อสาร ทางสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) 7) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ 8) มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย (Compassion)

Prensky (2001) ได้จำแนกประเภทของบุคคลในสถานศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้เรียนที่เกิดในยุคดิจิทัล (digital natives) จะคุ้นเคยกับคอมพิวเตอร์ (computer) สมาร์ทโฟน (smart phone) แท็บเล็ต (tablet) คอมพิวเตอร์แบบพกพา (notebook) ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ ได้เป็นอย่างดีจนเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต 2) กลุ่มครู อาจารย์หรือบุคคลที่เกิดก่อนการใช้ดิจิทัล (digital immigrants) ที่ส่วนหนึ่งสามารถหาความรู้ ผักผ่อนให้รู้จักการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวพอได้ นอกจากนี้ยังมี 3) กลุ่มผู้ใหญ่อายุมากหรือผู้ที่อยู่ห่างไกลที่ไม่ค่อยรู้เรื่อง

เทคโนโลยี (digital aliens) ซึ่งควรได้รับโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งควรปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงเรื่องนี้เป็นอย่างมาก

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้ คือผู้ที่เกิดมาในยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่มีการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันทั้งเพื่อความบันเทิง อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน และการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมากมายมหาศาลได้ทุกที่ทุกเวลา ด้วยการเชื่อมต่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์พกพา หรือเครื่องมือสื่อสารต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือกับอินเทอร์เน็ตหรือสัญญาณไวไฟ (Wi-Fi) ด้วยความสะดวก รวดเร็ว จึงทำให้สามารถใช้หรือเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งผลให้ลักษณะของเด็กหรือผู้เรียนในยุคดิจิทัลเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนรู้ในยุคที่ผ่านมา โดยในยุคที่ผ่านมาการอ่านออกเขียนได้เป็นเป้าหมายที่สำคัญเป้าหมายหนึ่งของการจัดการศึกษา แต่ในยุคดิจิทัลนั้นลักษณะของความรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 แล้วอย่างสิ้นเชิง การเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้คงไม่เพียงพอต่อการอยู่อาศัยในโลกที่มีความซับซ้อนดังเช่นโลกในยุคดิจิทัลนี้ได้ สามารถสรุปความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของลักษณะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้นำเสนอแนวคิดการศึกษาไทยยุค 4.0 ที่วางอนาคต ประเทศไทยไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่ “มัน คง มั่ง คั่ง ยั่งยืน” 2) นำพาประเทศสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีภาคบริการ 3) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม และ 4) วางแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้วยแนวคิดรู้จักเติมรู้จักพอและรู้จักปัน การพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาได้พัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษาให้รองรับการเข้าสู่สังคมแห่งโลกอนาคต การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการสร้างระบบฐานข้อมูล (Big Data) เพื่อก้าวข้ามขีดจำกัดทางกายภาพ และขับเคลื่อนประเทศไปสู่สังคมแห่งโลกที่ไร้พรมแดนความสำคัญของ

เทคโนโลยีดิจิทัลมีต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้การเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่างๆ ซึ่งสถานศึกษาในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องรู้จักนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาต่อไป

การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตอบโจทย์ผู้เรียนยุคใหม่ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีบทบาทสำคัญที่นำเสนอได้แก่ ลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ลักษณะครูผู้สอนในยุคดิจิทัล ผู้เรียนในยุคดิจิทัล และ การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ดังนี้

ด้านลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เปรียบเสมือน กัปตัน ที่ต้องนำพา เรือ แห่งสถานศึกษาฝ่าฟันคลื่นลมแห่งการเปลี่ยนแปลง มุ่งสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จลักษณะสำคัญ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล เข้าใจบริบทของโลกยุคดิจิทัล 2) ภาวะผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษามุ่งมั่นพัฒนา สร้างวิสัยทัศน์ร่วม ร่วมกำหนดทิศทางของสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) ทักษะดิจิทัล เข้าใจและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาการบริหารงาน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน 4) ทักษะการสื่อสาร สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารกับบุคลากร สื่อสารกับผู้ปกครองสื่อสารกับชุมชน 5) ทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูล แก้ไขปัญหา ตัดสินใจ 6) ทักษะการทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับบุคลากร ทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ทำงานร่วมกับชุมชน 7) ทักษะการบริหารจัดการ บริหารจัดการทรัพยากร บริหารจัดการบุคคล บริหารจัดการการเงิน 8) ทักษะการเป็นนักเรียนรู้ เรียนรู้

อย่างต่อเนื่อง เรียนรู้จากเทคโนโลยี เรียนรู้จากผู้อื่น 9) จริยธรรม โปร่งใส ยุติธรรม รับผิดชอบ และ 10) มองโลกในแง่ดี มองหาโอกาสมองหาความท้าทายมองหาความสำเร็จ

ด้านลักษณะครูผู้สอนในยุคดิจิทัลครูผู้สอนในยุคดิจิทัล เปรียบเสมือน ผู้ชี้แนะทางมากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาท ของครูผู้สอนในยุคดิจิทัล เปลี่ยนไปจาก ผู้บรรยาย มาเป็น ผู้สนับสนุน ลักษณะสำคัญ ของครูผู้สอนในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ความรู้และทักษะดิจิทัล เข้าใจและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสอนพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 2) ทักษะการสื่อสาร สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารกับนักเรียน สื่อสารกับผู้ปกครอง สื่อสารกับชุมชน 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ 4) ทักษะการทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับนักเรียน ทำงานร่วมกับครูคนอื่นทำงานร่วมกับชุมชน 5) ทักษะการเป็นนักเรียน เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เรียนรู้จากเทคโนโลยีเรียนรู้จากผู้อื่น 6) จริยธรรม โปร่งใส ยุติธรรมรับผิดชอบต่อการใช้เทคโนโลยี มองหาโอกาสมองหาความท้าทาย มองหาความสำเร็จ 8) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน เข้าใจพัฒนาการ เข้าใจความสนใจ เข้าใจความต้องการ 9) ออกแบบการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการ ออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ออกแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะที่จำเป็น และ 10) ประเมินผล ประเมินผลอย่างหลากหลายประเมินผลแบบองค์รวม ประเมินผลเพื่อพัฒนาตัวอย่าง ของครูผู้สอนในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการสอน เช่น การใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ การใช้เกมเพื่อการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้นักเรียน คิดวิเคราะห์ ทำงานร่วมกับนักเรียน มีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน

ด้านผู้เรียนในยุคดิจิทัลเปรียบเสมือนนักผจญภัยที่ต้องออกค้นหาความรู้ด้วยตนเอง บทบาทของผู้เรียนในยุคดิจิทัลเปลี่ยนไปจากผู้รับมาเป็นผู้สร้างลักษณะสำคัญของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ทักษะดิจิทัลเข้าใจและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลค้นหาข้อมูลประเมินข้อมูลสร้างสรรค์ ผลงาน 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูล แก้ไขปัญหา ตัดสินใจ 3) ทักษะการสื่อสาร สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารในรูปแบบใหม่ สื่อสารกับผู้คนจากทั่วโลก 4) ทักษะการทำงานร่วมกันทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับปัญญาประดิษฐ์ 5) ทักษะการเป็นนักเรียน เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากผู้อื่น 6) จริยธรรม รับผิดชอบต่อการใช้เทคโนโลยี เคารพลิขสิทธิ์ ปกป้องข้อมูลส่วนตัว และ 7) มองโลกในแง่ดี มองหาโอกาส มองหาความท้าทาย มองหาความสำเร็จ

ด้านการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เปลี่ยนแปลงไปจาก การเรียนรู้แบบดั้งเดิม ลักษณะสำคัญ ของการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีบทบาท actively ในการเรียนรู้ ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย ผู้เรียนเลือกวิธีการ 2) การเข้าถึงเนื้อหา เข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลา เข้าถึงเนื้อหาได้หลากหลาย เข้าถึงเนื้อหาได้ฟรี 3) การเรียนรู้แบบผสมผสาน ผสมผสานการเรียนรู้แบบออนไลน์และออฟไลน์ ผสมผสานการเรียนรู้แบบทฤษฎีและปฏิบัติ ผสมผสานการเรียนรู้แบบรู้ตัวและไม่รู้ตัว 4) การวัดผลและประเมินผล วัดผลและประเมินผลแบบองค์รวม วัดผลและประเมินผลแบบยืดหยุ่น วัดผลและประเมินผลแบบทันที 5) ทักษะที่จำเป็น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการใช้เทคโนโลยี ตัวอย่าง ของการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเรียนรู้แบบออนไลน์ MOOCs, e-Learning, Microlearning การเรียนรู้แบบผสมผสาน Blended Learning, Flipped Classroom การเรียนรู้แบบพลิกห้องเรียน นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาล่วงหน้า และทำกิจกรรมในชั้นเรียน การใช้เกมเพื่อการเรียนรู้ Gamification การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้ AI in Education

จากการกล่าวมาข้างต้นพอสรุปความได้ว่า การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล คือ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตอบโจทย์ผู้เรียนยุคใหม่ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีบทบาทสำคัญที่นำเสนอได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เปรียบเสมือน กัปตัน ที่ต้องนำพา เรือ แห่งสถานศึกษาฝ่าฟันคลื่นลมแห่งการเปลี่ยนแปลง มุ่งสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ด้านลักษณะครูผู้สอนในยุคดิจิทัลครูผู้สอนในยุคดิจิทัล เปรียบเสมือน ผู้ชี้แนะทาง มากกว่า ผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาท ของครูผู้สอนในยุคดิจิทัล เปลี่ยนไปจาก ผู้บรรยาย มาเป็นผู้สนับสนุน ด้านผู้เรียนในยุคดิจิทัล เปรียบเสมือน นักผจญภัย ที่ต้องออกค้นหา ความรู้ ด้วยตนเอง บทบาท และ ด้านการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เปลี่ยนแปลงไปจาก การเรียนรู้แบบดั้งเดิม เป็น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีบทบาท active learning

สรุป

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นโลกยุคดิจิทัลเริ่มจากการพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้งานแทนเครื่องมือแบบเก่า พร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้เชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถส่งข้อมูลไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วอย่างไร้ขีดจำกัด โดยสามารถแบ่งวิวัฒนาการของโลกยุคดิจิทัลเป็น 4 ยุค Digital 1.0 ยุค Internet เป็นยุคเริ่มต้นของการนำ Internet มาใช้งานการดำเนินชีวิต Digital 2.0 ยุค Social Media เป็นยุคที่มีการพัฒนาแอปพลิเคชันต่างๆ มาใช้บนเครื่องคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ ให้สามารถติดต่อสื่อสารบนโลกออนไลน์ 3.0 ยุค Data เป็นยุคของการใช้ข้อมูลหรือ Data โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลประมวลผลข้อมูล และ Digital 4.0 ยุค Machine-to-Machine เป็นยุคที่การพัฒนาเทคโนโลยีทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และได้สรุปใจความสำคัญ ดังนี้ ด้านผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล คือ การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาหมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ของสถานศึกษา ให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใดและจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้านลักษณะของครูในยุคดิจิทัล คือ สิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุดก็คือตัวผู้เรียนและครูซึ่งจะต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ โดยการปรับบทบาท ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่เพียงแค่เป็นผู้รับความรู้และผู้ให้ความรู้เท่านั้น แต่จะต้องเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ (partnering) นั้นเอง ด้วยหัวใจสำคัญของการเป็นครูในยุคดิจิทัล คือ ต้องคำนึงถึงเป้าหมายรายบุคคลของผู้เรียนที่มีความแตกต่าง หลากหลาย สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน ด้านผู้เรียนในยุคดิจิทัล คือ คุณลักษณะของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้ คือผู้ที่เกิดมาในยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่มีการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันทั้งเพื่อความบันเทิง อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน และการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมากมายมหาศาลได้ทุกที่ทุกเวลา ด้วยการเชื่อมต่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์พกพา หรือเครื่องมือสื่อสารต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือกับอินเทอร์เน็ตหรือสัญญาณ Wi-Fi ด้วยความสะดวก รวดเร็ว จึงทำให้

สามารถใช้หรือเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งผลให้ลักษณะของเด็กหรือผู้เรียนในยุคดิจิทัลเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ด้านการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเปลี่ยนแปลงไปจาก การเรียนรู้แบบดั้งเดิม ลักษณะสำคัญ ของการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีบทบาท Active learning

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562). กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เข้าถึงจาก:<http://library.nhrc.or.th/ulib/dublin.php?ID=10558>.

ฐิติวิสต์ หนั้นกิจ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา.วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 5(3).125-41.

ทีศนา แคมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. (2557). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. นครปฐม: บริษัท ส. เจริญการพิมพ์จำกัด.

วิจารณ์ พานิช. (2560). เส้นทางสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 การประชุมเชิงวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ศูนย์ประชุมสตาร์เวิลด์จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). กรอบแนวทางแผนกลยุทธ์แก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ. 2545 - 2549. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2558). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี: การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(4), 216-224.

- สุขญา โกมลวานิช และคณะ. (2563). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. ใน สุรศักดิ์ วงศ์
รัตนชีวิน (บ.ก.) การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่
ที่ 21 (น.700-708). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2560) รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- Wice Logistics. (2560). Digital 4.0. WICE Logistics Public Company Limited. [https:// www.wice.co. th /2018/01/11/ digital-4-0-technology/](https://www.wice.co.th/2018/01/11/digital-4-0-technology/).
- Prensky, M. (2001). Educational Technology for School Leaders. California:
Unites States of America.